ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी ग्रामस्तरावर ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीचे बैंक खाते चालविण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना..

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक, क्रमांक ग्रापाधो-११११/प्र.क्र.०७१/पापु-०७
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०११

वाचा:- १)शासन निर्णय, पापुवस्वावि क्र.ग्रापाधो-१२०८/प्र.क्र.१०८/ पापु-०७, दि.२३ सप्टेंबर,२००८
२) शासन निर्णय पापुवस्वावि क्र.ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.०८२/ पापु-०७, दि.१२ ऑगस्ट,२००९
३) शासन निर्णय पापुवस्वावि क्र.ग्रापाधो-११०९/प्र.क्र.०८२/ पापु-०७, दि.१८ नोव्हेंबर,२००९
४)शासन निर्णय पापुवस्वावि क्र.ग्रापाधो-१११०/प्र.क्र.१९९/ पापु-०७, दि.१५ ऑक्टोबर,२०१०

प्रस्तावना :

संदर्भ क्र.१ अन्वये, ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी, जिल्हा परिषदांकडून योजनांसाठी निधी वितरीत करण्याच्या कार्यपद्धतीमध्ये बदल करण्यात आलेले आहेत, त्या नुसार हा निधी, जिल्हा परिषदांकडून, ग्रामपंचायतीमार्फत ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समित्यांना उपलब्ध करून देण्यात येतो.

२. ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी ही ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीमार्फत करण्यात येते. ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांची कामे पार पाडण्यासाठी निधी जिल्हा परिषदांकडून ग्रामपंचायतीमार्फत समितीच्या बैंक खात्यावर उपलब्ध करुन दिला जातो. अनेक समित्यांकडून या निधीचा गैरवापर होत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आलेले आहे.

३. ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समित्यांच्या अध्यक्ष व सचिव यांचेकडून होणा-या गैरव्यवहारास आळा घालण्यासाठी शासनाने संदर्भ क्र.२ व ३ येथील अनुक्रमे दि. १२ ऑगस्ट,२००९ व दि.१८ नोव्हेंबर,२००९ च्या शासन निर्णयान्वये, समितीच्या पदसिद्ध अध्यक्ष व सचिवपदी अनुक्रमे सरपंच व ग्रामसेवक यांना आणण्याचा निर्णय घेतला होता. मात्र, या शासन निर्णयास उच्च न्यायालयाच्या नागपूर, औरंगाबाद खंडपीठातून दाखल झालेल्या याचिकांद्वारे मोठ्या प्रमाणावर आव्हान देण्यात आले. ही तरतूद मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियमातील तरतूदींशी विसंगत असल्याने, ती न्यायालयाने रद्दबादल ठरविली आहे. त्यामुळे संदर्भ क्र.४ येथील दि.१५ ऑक्टोबर,२०१० च्या शासन निर्णयानुसार सद्यस्थितीत, समितीची पुर्वीचीच रचना अस्तित्वात आहे.

६. ग्राम पाणी पुरवठ व स्वच्छता समिती मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम,१९५८ च्या कलम ४९ अनुसार स्थापन करण्यात येताता.या समित्या ग्राम पंचयातींचा अविभाज्य घटक आहेत. त्यामळे ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीच्या व्यवहारांवर ग्राम पंचायतींचे नियंत्रण आणण्यासाठी तसेच निधीचा अपहार रोखण्यासाठी, समितीच्या

निधीच्या व्यवहारांसदर्भात जबाबदारी वाढविण्यासाठी तसेच समितीच्या खात्यातून निधी काढण्यासंदर्भात सुधारीत सुचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक :

उपरोक्त परिस्थिती विचारात घेता, ग्रामीण पाणी पुरवठा योजनांसाठी, जिल्हा परिषदांमार्फत उपलब्ध करुन देण्यात येणारा निधी, ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीच्या खात्यावर जमा झाल्यावर, या निधीतून नळ पाणी पुरवठा पुरवठा योजनांच्या कोणत्याही प्रकारच्या प्रदानासाठी निधीचे आहरण करताना, खालील कार्यपद्धतीचा अवलंब करण्यात यावा-

१) ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समित्यांमार्फत बैंकेतून रक्कम काढताना,ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीस बैंकेतून रक्कम काढण्यास प्राधिकृत केल्याबाबतची सरपंच व ग्रामसेवकांनी साक्षांकित केलेला ग्राम पंचायतीचा ठराव धनादेशासोबत बैंकेस सादर करणे आवश्यक राहील.ग्राम पंचायतीने असा ठराव मंजूर करतांना त्यामध्ये बैंकेतून रक्कम काढण्याचाउद्देश स्पष्टपणे नमूद करावा.

२) ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीने सादर केलेल्या धनादेशासोबत ग्राम पंचायतीचा ठराव असल्याशिवाय बैंकेने धनादेश स्विकारु नये अशा सुचना ग्राम पंचायतीने बैंकेस स्वतंत्रपणे द्याव्यात.

३) मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम,१९५८ च्या कलम ४९(६) मधील तरतूदीनुसार ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीने यापुर्वी बैंकेतून काढलेल्या रकमेचा तपशिल ग्राम पंचायतीस सादर केल्याशिवाय ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीस पुढील आर्थिक व्यवहार करण्यास /बैंकेतून रक्कम काढण्यास ग्राम पंचायतीने परवानगी देऊ नये.

४) ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीने बैंकेतून काढलेली रक्कम,खर्च व शिल्लक रक्कम याबाबतची माहिती आवश्यक त्या कागदपत्रांसह ग्राम पंचायतीमार्फत ग्रामसभेस वेळोवेळी सादर करावी.

५) मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम,१९५८ च्या कलम ४९ मधील तरतूदीनुसार ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती ही ग्राम पंचायतीचा अविभाज्य घटक असल्यामुळे पाणी पुरवठा योजनांचा निधी हाताळणे ही ग्राम पंचायत आणि ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती यांची संयुक्त जबाबदारी राहील.

६) अखर्चित निधी ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीचे अध्यक्ष / सचिव यांनी स्वतःकडे न ठेवता तो ग्राम पंचायच्या खात्यात वर्ग करावा व त्याची नोंद ग्राम पंचायतीच्या रोख वहीत घेण्यात यावी. रु.१०००/- पेक्षा जास्त रकमेचे सर्व व्यवहार केवळ धनादेशाद्वारेच करण्यात यावे.

२. बैंकेतून रक्कम काढण्यासाठी ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीने सादर केलेल्या धनादेशासोबत ग्राम पंचायतीचा ठराव असल्याशिवाय ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीचा धनादेश बैंकेन स्वीकारु नये, अशा सूचना कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग,जिल्हा परिषद व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती यांनी यांनी जिल्ह्यातील / तालुक्यातील सर्व राष्ट्रीयकृत बैंक / शेड्युल बैंक / जिल्हा शिखर बैंक यांना निर्गमित कराव्यात.

३. हे शासन परिपत्रक प्रगतीपथावरील योजना तसेच नव्याने घ्यावयाच्या योजनांसाठी लागू राहील.

४. सदर शासन परिपत्रक ग्राम विकास व पंचायतराज विभागाच्या सहमतीने, त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.५८४६/secy/RD,दि.६/८/२०११ अनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेब साईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक **२०१११२०२०८०६०२००१** असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही/-

(र.अं.खडसे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे खाजगी सचिव,
मा.राज्यमंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे खाजगी सचिव
सर्व विधान परिषद/विधान सभा सदस्य
विभागीय आयुक्त (सर्व)
आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई
संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
मुख्याधिकारी (सर्व नगर पालिका) (अ, ब व क वर्ग)
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी,
सर्व अधिक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण
सर्व कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद
सर्व कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण बांधकाम विभाग
महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, मुंबई (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता)
महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, नागपूर (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता)
मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा,नवी मुंबई
उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा,नाशिक, पुणे,औरंगाबाद, अमरावती व नागपूर
सर्व प्रादेशिक उपसंचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा
सर्व प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण
सर्व जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा
सर्व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
मंत्रालयातील इतर सर्व विभाग,
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व कार्यासने
निवडनस्ती, कार्यासन क्रमांक पापु-०७